

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
KORTE VIJVERBERG 5 • 'S-GRAVENHAGE

'S-GRAVENHAGE, 6 December 1950

Ref. No. 16212

AAN: MIN. VAN UNIEZ EN OVERZ. RIJKSD

Fotocopie nr: 33087

FC

CODETELEGRAM

Plaats van afzending: D J A K A R T A
Inhoud (Paraphrase) —

Datum van afzending: 6.12.50
Datum van ontvangst: 6.12.50

GBHBTM

Mede voor Celer.

Ik verzocht de Commissarissen mij telegrafisch te rapporteren omtrent de huidige stand van zaken en hun daarop geba-seerde verwachtingen m.b.t. de Irianagitatie en de boycotactie. Aan hun woorden ontleen ik het volgende; ik teken hierbij aan dat verandering in situatie en eventuele nieuwe ontwikkelingen, welke mij eveneens telegrafisch zullen worden gemeld, door mij nader zullen worden gerapporteerd:

Makassar.

"Het plaatselijk strijdcomite is voornemens de boycotactie door te zetten ook indien de regering hiermede niet accoord gaat. Vijandelijkheden zijn er jegens Nederlanders, met Irian als achtergrond, tot op heden nog niet gepleegd, doch zijn na Januari te verwachten. Mijn indruk is, dat ten gevolge van de door de President ontketende zenuwoorlog de regering onmachtig is de gevolgen daarvan te stuiten, tenzij drastische beschermingsmaatregelen worden genomen. De uiterst nerveuze stemming onder de Nederlanders is gedurende de laatste week enigszins gekalmeerd tengevolge van de gematigde uitlatingen van Hatta, Ruslan Abdulgani en andere regeringspersonen. Niettemin overwegen sommige importeurs stockruiming avant Januari. Ik acht de situatie in Makassar ernstig, doch meer houdbaar dan op kleinere plaatsen."

Surabaja.

"Het is mijn verwachting dat een krachtige linkse actie tegen de Nederlandse belangen met gebruikmaking van het Iriangeschil door de overheid niet overal kan worden opgevangen, wel in grotere centra. Overheid en vooral Kolonel Wal geven zich de uiterste moeite voor de bescherming van de Nederlanders en hun belangen. Kolonel Bambang Sugent en hoofdcommissaris van politie Moh. Djen verklaren onomwonden dat de Nederlanders zich nodeloos ongerust maken voor de gevolgen van het Iriangeschil. Commissaris Mundjadi deelde mede dat enige leidende Nederlanders blijkbaar verlofplannen hebben om gedurende de critieke periode naar Singapore Hongkong, enz. te gaan."

-2-

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.

CODETELEGRAM

Semarang.

"Ik heb met gouverneur Budiono de Iriankwestie openhartig besproken, die van mening was dat mogelijke Irianagitatie in plaatsen en streken, waar het gezag zich voldoende kan doen gelden geen ernstige gevolgen zou hebben, misschien bedienden-boycot en kortdurende stakingen, doch geen bloedige reacties. Hij maakte zich echter ongerust over die streken in midden Java, waar thans reeds weinig tegen het bendewezen kan worden gedaan wegens gebrek aan leger en politie, bijv. ondernemingen in de omgeving van Salatiga en Bodja, beiden op de hellingen van Ungaran, groot (?) Solose (Klaten Bojolali) tenslotte ~~DI~~ gebied in Brebes en Zuid-Tegal Z.H.Ed. Gestr. was van mening dat kwaadwillige benden de gelegenheid zullen aangrijpen om afgelegen ondernemingen te molesteren. Terugtrekken van het Nederlandse personeel uit ondernemingscomplexen zal tijdig geschieden bij een dreigende houding van de bevolking, aangezien deze hierdoor blijk geeft sterker dan voorheen onder intimidatie van locale bendehoofden te staan. Evenwel zijn grote verliezen aan gebouwen en aanplant te vrezen bij ontzuining. Mijn totaal indruk is niet direct alarmerend, doch met vrij grote zekerheid worden locale conflicten van ernstige aard verwacht in afgelegen ondernemingscomplexen. In steden zullen maatregelen van bestuur, politie en leger voldoende waarborgen bieden voor de veiligheid van levens en goederen van de Nederlanders, met de te verwachten uitzonderingen daarop."

Bandung.

"Mijn verwachtingen omtrent de gevolgen bij eventueel mislukken van het Irianconflict zijn als volgt: Tegen de achtergrond van de heersende onveiligheid en de daaruit tot nu toe steeds meer gebleken onmacht van het gezagsapparaat om voldoende bescherming te verlenen, vooral op het platteland en in kleinere centra, bestaat accuut gevaar dat de situatie bij opvlammen der sentimenten door de overheid niet meer in bedwang kan worden gehouden, waardoor een ernstige, voor de Nederlanders hoogst gevaarlijke situatie kan ontstaan. Mochten echter de a.s. zuiveringsacties goede resultaten opleveren en van Indonesische Regeringszijde een naar beneden toe positief kalmerend beleid in deze affaire worden gevoerd, alsdan zou mijns inziens nog slechts incidenteel op meer afgelegen plaatsen gevaar voor Nederlands lijf en goed blijven bestaan."

Palembang.

"De ongerustheid Nederlandse kring is toenemend, mede i.v.m. de achteruitgang van de veiligheid in het algemeen. De hoogste provinciale bestuurs-, politie- en legerautoriteiten staan nog afwijzend tegenover een ordeverstoring, doch zonder backing van Djakarta zijn geen krachtige maatregelen te verwachten. Indien deze backing uitblijft, is een ernstige ontwikkeling waarschijnlijk, te meer waar medewerking van lagere functionarissen onzeker

Ter bevellinging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrassen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.

CODETELEGRAM

en de houding van de machtsapparaten in verband daarmee dubieus is."

Medan.

"Tot heden in verband met Irian nog geen tegen de Nederlanders gerichte feitelijke maatregelen voorgekomen. Mijn verwachting is dat zij bij onbevredigdheid van de resultaten van de Irianconferentie in verband ook met de huidige internationale situatie, tegen Nederlanders niet uitgesloten zijn en eventueel door de Indonesische Regering niet zijn te voorkomen."

LAMPING 646. *H*

HHH/AG.

-
- Ter bevelling van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—
1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
 2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
 3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in parafraze), dienen veilig opgeborgen te worden.
 4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
 5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.